

Van: Bestuur Federatie van Philips Verenigingen van Gepensioneerden (FPVG).

Aan: Vertegenwoordigers van werkgever en vakorganisaties.

Datum: 7 oktober 2024

Betreft: Reactie concept transitieplan.

Geachte heren,

De wetgever heeft bij de totstandkoming van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) sociale partners (SPs) een zware verantwoordelijkheid opgelegd om de transitie op een evenwichtige en uitlegbare wijze te laten verlopen. Er gelden ook hoge eisen voor de wijze waarop wordt omgegaan met de belangen van de zeer vele betrokkenen inclusief de pensioenontvangers. Het hoorrecht is daar een nadere invulling van. Hierbij ligt de vraag voor hoe vertegenwoordigers namens gepensioneerden het concept transitieplan (CTP) beoordelen. Onderstaand doen wij u onze reactie toekomen.

Proces.

Philips Pensioenfondsen en sociale partners hebben ons meegenomen op het traject dat uiteindelijk heeft geleid tot het CTP. Zowel mondeling als schriftelijk is wederzijds veel informatie gedeeld. Echter,

de FPVG betreurt dat zij niet in de gelegenheid is gesteld de door haar geformuleerde vragen betreffende het CTP in een persoonlijk overleg toe te lichten cq beantwoord te krijgen. Bovendien is het ontbreken van kwantitatieve gegevens op belangrijke onderdelen bij de oordeelsvorming als een gemis ervaren.

We komen daarmee bij het evalueren van de inhoud waarbij een belangrijke rol is weggelegd voor het begrip evenwichtigheid in samenhang met de vraag in hoeverre SPs toekomen aan het invullen van het door hen geformuleerde belangrijkste uitgangspunt voor de transitie (pag. 16 CTP).

Inhoud.

Algemeen.

De basis van de WTP ligt in de keuze voor de gewenste premiereregeling. Eerder heeft de FPVG al haar twijfel geuit bij de motivatie van SPs voor de Solidaire premiereregeling (SPR). Zoals aangekondigd komen wij daar in het onderstaande op terug.

Vervolgens zullen we aandacht besteden aan het voorgestelde evenwichtigheidskader. Aansluitend zullen we een aantal onderdelen uit het CTP de revue laten passeren waarbij we aandacht besteden aan de vraag in hoeverre de gemaakte keuzes bijdragen aan het bereiken van een evenwichtige transitie in zijn totaliteit. We sluiten af met onze beoordeling van het CTP, alles afwegende.

Nieuwe pensioenregeling.

De motivatie voor de keuze voor de SPR staat vooral beschreven op pag. 24. Op basis van deze motivatie en uw eerder geformuleerde uitgangspunten (pag. 16 met name de 1^e en 6^e bullet) is de keuze voor de SPR onbegrijpelijk en onzes inziens niet verdedigbaar:

- a. Een meerderheid van de medewerkers geeft aan de flexibele regeling te prefereren.

- b. De SPR met collectieve uitkeringsfase is aanzienlijk complexer dan de flexibele regeling (met consequenties voor uitlegbaarheid en uitvoeringskosten!).
- c. Uw argument dat deelnemers nauwelijks gebruik maken van de keuzemogelijkheden zien wij als redeneren naar een door u gewenste uitkomst. U ontnemt hoe dan ook de deelnemers die die keuzes wel zouden willen maken die mogelijkheid.
- d. De FPVG heeft namens de gepensioneerden, nader gemotiveerd in ons position paper, aangegeven te opteren voor de flexibele regeling: minder complexiteit en betere uitlegbaarheid, meer transparante risicodelingsreserve zowel qua vulling als toedeling, gezien de diverse samenstelling van de deelnemers ook gerichte keuzemogelijkheden en vergelijkbare resultaten ten opzichte van de SPR. Kortom, moderner, eenvoudiger en gewenst door het overgrote deel van het deelnemersbestand in PPF.

Evenwichtigheid.

In essentie gaat het bij de beoordeling van het CTP om de vraag of de transitie evenwichtig is vormgegeven. De wetgever geeft hiervoor handreikingen en stelt een aantal voorwaarden maar een heldere definitie ontbreekt. Dat houdt het gevaar in dat subjectieve beoordelingen de basis gaan vormen voor de toetsing van de evenwichtigheid. Naar de mening van de FPVG is dat in het CTP helaas het geval. Wat we missen is objectiviteit in de onderbouwing. Men had de beoordeling van evenwichtigheid ook kunnen kwantificeren met een beoordeling van de uitkomsten op basis van bijvoorbeeld 50% mediaan, 30% slecht weer en 20% goed weer. Toepassing daarvan bij alle beoordelingen zou een consistente aanpak zijn geweest.

De criteria (pag. 62 en 63) waar SPs voor hebben gekozen, zijn geformuleerd met het oog op gewenste uitkomsten. De vraag is of de wetgever bij het beoordelen van evenwichtigheid niet veel meer het oog had op de wijze waarop beschikbare middelen worden aangewend om alle deelnemers op min of meer vergelijkbare wijze te laten delen in voor- of nadelen van de transitie.

Immers, met de WTP is duidelijk het risico op willekeurig welke uitkomst bij de deelnemers gelegd. De toekomst is onzeker. Het verleden is dat niet. Met dat verleden moet evenwichtig worden omgegaan waarbij, zoals ook erkend door SPs, met de karakteristiek van het PPF ('grijs' fonds) rekening gehouden moet worden.

De FPVG constateert dat de evenwichtigheid van de transitie wordt onderbouwd met vervangingswaarden en netto profijt. Omdat dit resultaten in de toekomst betreft zijn door de wetgever economische scenario's beschikbaar gesteld om voornoemde berekeningen te kunnen uitvoeren. Ondanks de wetenschappelijke onderbouwing (waar overigens de laatste tijd steeds meer kritiek op is gekomen) blijven dit hoogst onzekere uitkomsten. In deze toekomstberekeningen heeft de verdeling van de buffer op transitiedatum een belangrijke invloed. Met betrekking tot de verdeling van de buffer kan ook naar de situatie op het moment van transitie gekeken worden. In tegenstelling tot vervangingswaarde en netto profijt zijn dat harde cijfers. Die cijfers zijn in de bijlage voor verschillende verdelingsmethodieken samengevat. Uit dit overzicht blijkt bij de nu voorgestelde verdeling in het CTP een onevenredige bevoordeling van de pensioenopbouwers en slapers die voor de pensioenopbouwers nog versterkt wordt met de compensatie afschaffing doorsneepremie. Dit is voor de FPVG een belangrijke waarneming van onevenwichtigheid.

Persoonlijk pensioenvermogen.

In het CTP hanteert u een 50/50 verdeling waar het gaat om inhaal- respectievelijk toekomstige indexatie.

We duiden positief dat sociale partners de ogen niet sluiten voor het belang van inhaalindexatie maar we verschillen fundamenteel van mening over de gehanteerde weging op dit voor de FPVG essentiële punt. Een en andermaal hebben we gepleit voor volledige inhaalindexatie alvorens middelen aan te wenden voor toekomstige indexatie. Voor onze argumenten verwijzen we naar ons schrijven dd. 10 juni jl.

We hebben verzocht inzage te krijgen in de effecten van een andere verdeling: 75/25 resp 100/0. Uit die resultaten blijkt dat ongeacht de variant (std+10, PPF, PPF+vr, 75/25) de resultaten uitgedrukt in vervangingsratio elkaar slechts tienden van procenten ontlopen. Wat daarbij ook opvalt is dat de vvr voor actieven in alle varianten aanzienlijk uitgaat boven die van de pensioenontvangers. We hebben geen vergelijkbare opzet mogen ontvangen betreffende 100/0 maar tegen bovenstaande achtergrond, en uw weigering de gevraagde gegevens te verstrekken, is het aannemelijk dat ook bij die verdeling geen grote verschillen zullen ontstaan.

Dit betekent, zonder nadere toelichting en detaillering uwerzijds, dat een verdeling 100/0 maar zeker 75/25 evenzeer als evenwichtig zouden kunnen worden geduid passend binnen het door sociale partners zelf gestelde evenwichtigheidskader (pag. 21). We merken ook op dat uitgaande van de toepassing van verwacht rendement bij de berekening van toekomstige indexatie (pag. 79 CTP) het realiseren van 100/0 maar zeker 75/25 met een geringe additionele bijdrage vanuit de buffer binnen bereik te brengen is.

Compensatie.

Met de gekozen handelswijze zal een onevenredig groot deel van de buffer gaan toevallen aan een zeer kleine fractie van het deelnemersbestand in PPF. Een buffer die grotendeels tot stand is gekomen door de inleg van slapers en gepensioneerden en de daarmee behaalde rendementen over de afgelopen periode.

Als het gaat om het beoordelen van de evenwichtigheid lijken SPs ook hier te kiezen voor een uitleg die past bij de gewenste uitkomst (doelredenering). Daar waar een evenwichtige transitie moet worden beoordeeld in het geheel van de besluiten stellen SPs ook zelf vast dat die benadering niet zou hoeven leiden tot de gekozen mate van compensatie uit de buffer: "(...) er in de verwachting weliswaar geen sprake is van een nadeel van de overgang naar de SPR in totaliteit bekeken, maar dat er wel sprake is van onevenwichtigheid (...) voor verschillende leeftijdsgroepen" (pag. 39). Hier wordt een deelaspect voor een bepaalde categorie kennelijk **wel** doorslaggevend voor een keuze. Overigens ontbreekt ook hier de cijfermatige onderbouwing geheel.

De FPVG is niet tegen compensatie maar stelt een andere wijze van financiering voor. Het is daarom te betreuren dat op onze eerder gedane voorstellen (zie onze brief 10 juni jl.) geen enkele inhoudelijke reactie is gekomen. In het kader van het hoorrecht verwachtten we dat wel.

Solidariteitsreserve.

De SR zou primair moeten dienen om het risico op pensioenverlagingen te mitigeren. In het CTP is gekozen voor een jaarlijkse correctie uit de SR op het ingegane pensioen bij een verlaging t.o.v. het pensioen in het vorig jaar. Als gevolg van voornoemde methodiek kan het niveau van de SR beperkt blijven. Hiermee wordt wel een claim gelegd op de toekomst. Bij een langdurige periode van economische tegenslag wordt de relatie tussen het pensioen en het pensioenkapitaal steeds minder waardoor de situatie kan ontstaan dat bij een lege SR forse kortingen op het pensioen resulteren.

Dit kan met name het geval zijn indien het aandeel pensioenontvangers in de totale populatie relatief hoog is. De uitdeelregels van de SR dienen dan ook beperkt te worden.

In het CTP is nu geregeld dat de SR (tot een niveau van 4%) op peil wordt gehouden middels een afroaming van 10% van de overrendementen van de groep pensioenontvangers (en 55+ pensioenopbouwers). De beperking van de uitdeelregels van de SR vindt invulling door jaarlijks een maximum van 20% aan de uitdeling van de SR te stellen.

Er wordt niet voorzien in een bijdrage van de (jongere) pensioenopbouwers waarbij voornoemde groep wel kan profiteren van de SR tegen de tijd dat hij/zij de pensioengerechtigde leeftijd nadert. Dat die kans niet als groot wordt ingeschat laat onverlet dat uit het oogpunt van evenwichtigheid in het licht van bovenstaand risico ook een bijdrage vanuit de premie of het rendement verwacht mag worden. Nu vindt het in stand houden van de SR vooral plaats vanuit de groep pensioenontvangers.

Dit geldt ook bij het voorkomen van negatieve pensioenkapitalen bij de groep pensioenopbouwers als gevolg van het opheffen van de leenrestrictie. Al hoewel dat risico als beperkt wordt gezien mag ook daar uit het oogpunt van evenwichtigheid een bijdrage vanuit de premie of het rendement verwacht worden.

Spreadingstermijn.

We hebben eerder aangegeven ons niet te kunnen vinden in enige spreadingstermijn daar met name de oudere gepensioneerden hiermee tekort zouden worden gedaan. Verlenging van de spreadingstermijn met de gemiddelde levensduur is in het nadeel van de pensioenontvangers (ten opzichte van de 10 jaar bij de standaardmethode) en leidt tot ongelijke aanpassingen van de pensioenen van de pensioenontvangers. Dat lijkt ons moeilijk uitlegbaar en mogelijk zelfs een vorm van leeftijdsdiscriminatie.

U mag dat ook plaatsen naast de compensatie doorsneepremie die in uw plan geheel wordt gefinancierd uit de buffer. Ook dat is ten faveure van een kleine groep actieven waardoor gepensioneerden ook daar een aanzienlijk deel van de buffer naar andere geledingen zien vloeien. Hier worden deelbelangen van de verschillende leeftijdscohorten niet in het evenwichtigheidskader betrokken waar dat bij de compensatie doorsneesystematiek nadrukkelijk wel het geval is.

Effecten.

De gepresenteerde effecten zoals zichtbaar in de grafieken laten zien dat in alle gevallen de voordelen voor pensioenopbouwers (aanmerkelijk) groter zijn dan die voor de pensioenontvangers. Uw opmerking bij de beantwoording van onze vraag 11 (onze brief dd. 23 september jl.) doet daaraan niets af. U gaat in op de risico's die moeten worden meegewogen bij het bepalen van de evenwichtigheid en duidt dan op de slecht weer scenario's. Echter, datzelfde geldt natuurlijk voor de goed weer scenario's. Ook die moeten worden meegewogen bij het bepalen van de evenwichtigheid. In die gevallen zijn de resultaten zelfs extreem positief voor zowel pensioenopbouwers als slapers doch in veel mindere mate voor de pensioenontvangers.

Beoordeling.

Na lezing van het CTP en de beantwoording van een aantal vragen die daarop betrekking hebben komt de FPVG samenvattend tot het volgende overzicht:

Onderwerp	Pensioenopbouwers	Pensioenontvangers
Solidaire Premiereregeling	--	--
Solidariteitsreserve	+	+
Compensatie doorsneesystematiek	++	--
Inhaal indexatie	+	+
Toekomstige indexatie	++	+
Spreiding	++	-
Effecten/gevoeligheidsanalyse	++	+

Op basis van al het hierboven gestelde beoordeelt de FPVG het Concept Transitieplan als onevenwichtig, onvoldoende in overeenstemming met de door sociale partners zelf geformuleerde uitgangspunten, en verbindt daaraan een negatief oordeel.

De Federatie gaat ervan uit dat sociale partners deze inbreng in het kader van het hoorrecht zorgvuldig zullen wegen. Aansluitend vernemen wij graag hoe sociale partners onze inbreng als genoemd onder de hoofdstukken hierboven hebben gewogen en op welke wijze die zijn meegenomen in de uiteindelijke besluitvorming. Mocht daarvoor nog even contact nodig zijn voor nader overleg en verdere precisering van standpunten dan staat de Federatie daar natuurlijk voor open.

Bijlage

BUFFERVERDELING

Verdeling buffer bij verschillende methodes.

in % van VPV

	Dekkingsgraad 110%					VPV als %
	Beschikbaar 2,3%		345 mio			
	Standaard	PPF	PPF	PPF	PPF	
	10 jaar	methode	methode	methode	methode	
	spreading		verwacht	75/25*	100/0	
			rendement			
Pensioenopbouwers	26,70%	33,60%	31,00%	29,60%	22,30%	22,20%
Premievrije polishouders	30,40%	33,30%	30,70%	30,40%	25,50%	25,60%
Pensioenontvangers	42,90%	33,10%	38,30%	40,00%	52,20%	52,20%

	Dekkingsgraad 120%					VPV als %
	Beschikbaar 10,9%		1.616 mio			
	Standaard	PPF	PPF	PPF	PPF	
	10 jaar	methode	methode	methode	methode	
	speding		verwacht	75/25*	100/0	
			rendement			
Pensioenopbouwers	26,70%	34,30%	31,60%	29,90%	22,30%	22,20%
Premievrije polishouders	30,50%	33,50%	30,90%	30,70%	25,50%	25,60%
Pensioenontvangers	42,90%	32,20%	37,50%	39,40%	52,20%	52,20%

*tegen risicovrije rente

Stel dat de buffer aangewend wordt voor een periodieke toeslag (bij 345 mio: 2,3% en bij 1.616 mio: 10,9%), dan zou de verdeelsleutel van de beschikbare buffer gelijk zijn aan de percentages als in de grijze kolom.

Dat zouden wij een na te streven evenwichtigheidsniveau kunnen noemen.